

IBAN Nedir?

Avrupa Birliği düzenlemeleri çerçevesinde, ülkeler arasında gerçekleştirilen para transferlerinin hızı ile kalitesini artırmak ve maliyetlerini düşürmek amacıyla International Bank Account Number-IBAN adı verilen uluslararası banka hesap numarası standardı geliştirilmiştir. IBAN bugün 33 Avrupa ülkesinde kullanılmaktadır.

IBAN'ın amacı Avrupa ülkelerindeki banka ve diğer finansal kurumlar aracılığı ile gerçekleştirilen para transferlerindeki hataları ve bundan doğan gecikmeleri engellemektir. IBAN sayesinde transfer edilen para daha hızlı ve hatasız bir biçimde göndericinin hesabından alıcının hesabına geçmekte; böylece, işlemlerde oluşan hatalardan kaynaklanan bekleme süreleri ve ek maliyetler ortadan kalkmaktadır.

IBAN, Hesap Sahiplerine Nasıl Kolaylık Sağlar?

Günümüzde her ülkenin ve bankanın hesap numaralarının biçimi ve uzunluğu farklıdır. Bir başka ülkeye veya bankaya para transferi yapacak olan müşteriler, hesap numaralarında belirli bir standart olmadığından, para transferi yapacakları kişiden aldıkları karşı hesap numarasının doğruluğundan emin olamamaktadırlar.

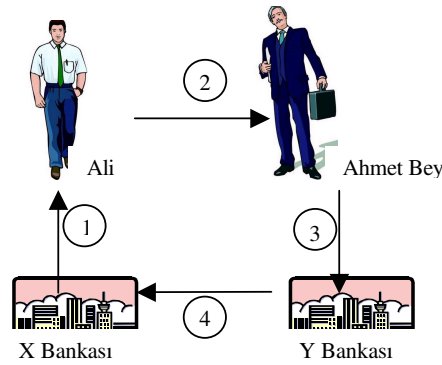
Bir mal veya hizmet alımı söz konusu ise birçok farklı satıcı tarafından gelen faturaların üzerinde değişik yapıda hesap numaraları yer almakta; bu da para gönderecek ithalatçı firmaların/kişilerin hata yapmalarına neden olmaktadır. Sonuç olarak yanlış hesap numaraları ile yapılan para

transferleri gerçekleşmemekte; karşı hesap numarasının hatalı olduğu, para karşı bankaya ulaştığında ortaya çıkmaktadır. Hatalı işlemin düzeltilmesi için birçok operasyon yapılmakta, işlemlerin süresi uzamakta ve maliyeti yükselmektedir.

IBAN uygulamasına geçen ülkelerde banka hesap numaralarının her biri için hesap sahiplerine bir IBAN verilir. Her ülke için belirli bir biçimi ve standardı bulunan IBAN'ın içinde özel bir şifreleme algoritması ile elde edilen iki basamaklı "kontrol rakamı" bulunmaktadır. Bir başka ülkeye ya da bankaya para transfer etmek isteyen bir müşteri, elindeki IBAN'ı gönderici bankaya verdiğinde, para, alıcı bankaya gitmeden önce alıcı hesabın IBAN'ı gönderici bankada kontrol edilir. IBAN yanlış ise para karşı bankaya gönderilmez ve yanlış işlem engellenmiş olur.

IBAN'ın Kullanımı

Almanya'da yaşayan Ahmet Bey'in, Türkiye'deki oğlu Ali'ye havale göndermek istediğini varsayalım.

1. Ali, eğer bilmiyorsa X bankasına giderek hesabına ait IBAN numarasını öğrenir.
2. Ali, IBAN numarasını babasına iletir.
3. Oğlundan parayı havale edeceği hesabın IBAN'ını öğrenen Ahmet Bey Almanya'daki Y bankasına gider. Ahmet Bey oğlunun IBAN'ını Y bankasındaki görevliye verir ve bu hesaba havale yapmak istediğini söyler.
4. Y bankası görevlisi, Ahmet Bey tarafından verilen IBAN'ın doğru olup olmadığını önündeki ekrandan kontrol eder. Verilen IBAN doğru ise para transferi gerçekleşir.

Para transferi doğru IBAN ile gerçekleştiğinden, Almanya'daki Y bankasından gelen havale mesajı Türkiye'deki X bankasına ulaştığında Ahmet Bey'in gönderdiği miktar, oğlu Ali'nin hesabına otomatik olarak geçer.

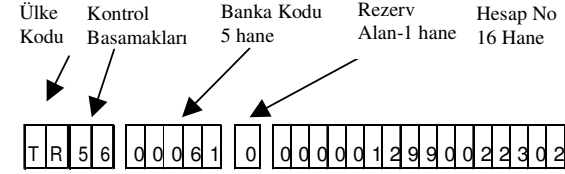
IBAN Standardı (IBAN Nasıl Oluşturulur?)

IBAN, Dünyadaki tüm banka hesapları içinde yalnızca bir hesabı işaret eden; rakam ve harflerden oluşur. Her hesabın bir IBAN'ı vardır ve bir IBAN, yalnızca bir hesabı işaret eder.

Bir IBAN, en fazla 34 basamaktan oluşur. IBAN'ın ilk dört hanesi, iki haneli ülke kodu ve iki haneli kontrol rakamıdır. Kontrol rakamı, IBAN'ın doğru ve geçerli olup olmadığını gösterir. IBAN'ın bundan sonraki kısmı, ulusal banka hesap numarasını

içerir. Bu bölüm, IBAN'ın toplam uzunluğu 34 haneyi aşmayacak şekilde her ülke tarafından serbestçe belirlenebilir.

Ülkemizin IBAN uzunluğu 26 hane olarak belirlenmiştir. Türkiye IBAN'ın biçimi aşağıdadır:

Toplam 26 Hane

Bazı Avrupa Ülkelerinin IBAN standartları aşağıdadır:

Ülke	Uzunluk	Örnek Numaralar
Almanya	22	DE89 3704 0044 0532 0130 00
Avusturya	20	AT61 1904 3002 3457 3201
Belçika	16	BE68 5390 0754 7034
Danimarka	18	DK50 0040 0440 1162 43
Finlandiya	18	FI21 1234 5600 0007 85
Fransa	27	FR14 2004 1010 0505 0001 3M02 606
Hollanda	18	NL91 ABNA 0417 1643 00
İngiltere	22	GB29 NWBK 6016 1331 9268 19
İsveç	24	SE35 5000 0000 0549 1000 0003
İsviçre	21	CH39 0070 0115 2018 4917 3

IBAN'ın Elektronik Ortamda ve Kağıt Ortamındaki Gösterilişi

IBAN numarası, elektronik ortamda işlenecek ya da saklanacak ise (örneğin bilgisayara ya da ekrana IBAN girişi yapılması) tüm harf ve rakamlar yan yana boşluk ve herhangi bir ayırım karakteri (ayraç, virgöl, tire vb.) olmaksızın yazılmalıdır. Bu gösterim şeklinde “*elektronik gösterim*” adı verilmektedir.

IBAN'ın kağıt üzerine basılmasına yönelik gösterimine ise “*yazım gösterimi*” adı verilir. Bu gösterimde ise IBAN soldan 4'lü basamaklara ayrılarak yazılır. Numaranın 4'erli gruplar halinde yazılmasından sonra son kısımda rakam artıyorsa bunlar da yan yana yazılır.

IBAN'ın Elektronik Gösterimi

TR5600061000 00012990022302

IBAN'ın Yazım Gösterimi

TR56 0006 1000 0001 2990 0223 02

Türkiye'de IBAN Kullanımı

Türkiye'de IBAN kullanımı 1 Eylül 2005 tarihinden itibaren başlayacaktır. Bu tarihten itibaren ülkemizde faaliyet gösteren tüm bankalar, müşteri tarafından talep edilen ve para transferine konu olan her bir hesap (Vadesiz TL ve Döviz Hesapları) için birer IBAN numarası üretmiş olacaklardır.

Ayrıca, bankalar 1 Eylül 2005'ten itibaren IBAN ile yurtdışına havale taleplerini

karşılamaya ve yurtdışından IBAN ile gelen havalesi kabul etmeye başlayacaklardır.

IBAN'ın Yurtiçi Para Transferlerinde Kullanımı

IBAN, yurtdışı para transferlerinde olduğu gibi ülkemizdeki bankalar arasındaki yurtiçi para transferlerinde (EFT işlemlerinde) de 1 Eylül 2005 tarihinden itibaren kullanılmaya başlanacaktır.

Böylece 1 Eylül 2005 tarihinden itibaren müşteriler, bir banka ve diğer finans kurumundan, Türkiye'deki bir başka banka ve diğer finans kurumu nezdindeki bir hesaba IBAN ile EFT havalesi gönderebileceklerdir.

IBAN ile yapılan para transferlerinde alıcının şubesi, şehri vb. detayları bilmeye gerek olmayacak, yalnızca hesap numarası ile transfer işlemi gerçekleştirilebilecektir.

Böylece ülkelerarası para transferlerinde olduğu gibi ülkemizdeki bankalar arası EFT işlemlerinde de karşı banka hesap numarasının yanlış yazılmasından doğacak gecikme, yanlış hesaba geçme vb. riskler ortadan kaldırılmış olacaktır.

Gerek yurtiçi gerekse yurtdışı para transferlerinde IBAN uygulaması zorunlu olmayıp mevcut hesap numaraları ile para transferi yapılmasına devam edilecektir. Para transferlerinde IBAN kullanmak alıcı ve göndericinin tercihiye bağlıdır.

Müşteriler Ne Yapmalı?

Banka hesaplarınızın IBAN'larını almak için Bankanıza başvurunuz. Hesaplarınıza ait IBAN'larınızı yalnızca Bankanızdan alabilirsiniz. Başka kişi, kurum ve kuruluşların hesabınıza IBAN üretme yetkisi bulunmamaktadır.

IBAN ile gelen kolaylıklardan yararlanmak için hesabınıza para gönderecek olan kişilere IBAN'ınızı iletiniz; ülkeler arası ya da bankalar arası para transferi yapacağınız kişilerin IBAN'ını isteyiniz. Ticaret yaptığınız ya da size para transferi yapan kişi ve kuruluşlara vereceğiniz dokümanlara IBAN numaranızı mümkün olduğunca yazınız.

IBAN ile yapılan para transferlerindeki hata olasılığı oldukça düşüktür, gönderdiğiniz ve hesabınıza gelen IBAN'lı para transferleri hesap numarası ile yapılan para transferlerine göre çok daha çabuk sonuçlanır. Bu nedenle yalnız uluslararası para transferlerinde değil, yurtiçi havale ve EFT işlemlerinizde de IBAN kullanmayı tercih ediniz.

Daha Fazla Bilgi İçin

IBAN hakkında daha fazla bilgi edinmek için Bankanıza ya da Türkiye Bankalar Birliğine başvurunuz.

Ayrıca Bankanızın ve Türkiye Bankalar Birliğinin web sitesinde konu ile ilgili daha geniş bilgi bulabilirsiniz.

Türkiye Bankalar Birliği

www.tbb.org.tr